

РОЗДІЛ 1. ТЕХНОЛОГІЯ ВИРОЩУВАННЯ САДЖАНЦІВ У ПЛОДОВОМУ РОЗСАДНИКУ

ТЕМА 5. ТЕХНОЛОГІЯ ВИРОЩУВАННЯ НАСІННИХ ПІДЩЕП

Мета:

навчальна

- оволодіти знаннями з питань вирощування насінневих підщеп;

виховна

- виховувати прагнення отримувати нові знання самостійно;
- сприяти розвитку вміння подолання труднощів;

розвиваюча

- сприяти розвитку вміння подолання труднощів.

План

1. Сівозміни і підготовка ґрунту в шкільці сіянців.
2. Сівба насіння.
3. Догляд за сіянцями.
4. Викопування та сортування сіянців.

Література:

1. Плодовые, ягодные культуры и технология их возделывания/
Под редакцией В.И.Якушева – М.: Агропромиздат, 1988. – 543 с.
2. Власюк С.Г., Бондаренко А.О. Садівництво і виноградарство. – К.: Вища школа, 1990. – 374 с.

Тип заняття: повідомлення нового матеріалу

1. Сівозміни і підготовка ґрунту в шкільці сіянців

У плодкових розсадниках, зокрема у шкільці сіянців, треба застосовувати сівозміни. Чергування на одному полі різних сільськогосподарських культур запобігає виснаженню ґрунту, поліпшує його фізико-хімічні властивості, підвищує родючість, запобігає розмноженню бур'янів, шкідників та хвороб. Для шкільки сіянців в основних зонах вирощування садивного матеріалу на Україні рекомендована така сівозміна:

- 1—чорний або сидеральний пар;
- 2— підщепи (сіянці);
- 3—зернові з підсівом багаторічних трав;
- 4, 5—багаторічні трави.

Оранку па полі під сіянці проводять восени на глибину 30—35 см, а на підзолистих ґрунтах на глибину орного шару з розпушуванням дна борозни ґрунтопоглиблювачами. Під оранку вносять 60 т/га (у Степу 40) гною або компосту і 60—150 кг/га (залежно від забезпеченості ґрунту поживними речовинами) діючої речовини фосфорних і калійних добрив. Азотні добрива (90—120 кг/га) застосовують у вигляді підживлень. Протягом вегетаційного періоду ґрунт обробляють (боронують, вирівнюють, культивують) і утримують у чистому і розпушеному стані. Перед сівбою, щоб насіння надмірно не заглиблювалось, після неглибокої культивації ґрунт бажано ущільнити кільчастими котками. Якщо насіння висівають восени в умовах зрошення, ґрунт готують після вологозарядкового поливу.

2. Сівба насіння

Насіння висівають у два строки: навесні і восени. На Поліссі і з Лісостепу краще висівати його навесні, а в Степу і Криму—восени. Проте на півдні, де навесні можливі видування осінніх посівів, а на важких ґрунтах запливання, половину насіння доцільно висівати восени, а решту—навесні. Навесні сівбу проводять у ранні строки, а восени—не пізніше, як за місяць до настання морозів (жовтень). Восени в роки з посушливими умовами перед сівбою проводять полив.

Найчастіше насіння висівають рядковим (ширина міжрядь 45 см) або стрічковим способом з 2—4 рядками у стрічці. Відстань між стрічками становить 40-70, між рядками у стрічці— 15—20 см. Насіння зерняткових порід висівають на глибину 2,5—3,5 см, дрібноплідних кісточкових (вишня, черешня) —3—5, аличі, сливи, абрикоса—5—6, персика, мигдалю— 6—8 см. На легких сухих ґрунтах його висівають глибше, на важких вологих — мілкіше. Висівають насіння сівалкою СПН-4 переобладнаними овочевими (СО-4,2, СКОН-4,2, СУПО-9) або пневматичними (СП-4-6М та ін.). Якщо насіння висівають восени, норму висіву збільшують на 15—20 %.

Прямолінійність рядків під час сівби значно полегшує догляд за рослинами і запобігає підрізуванню коренів. Якщо проводиться досходовий обробіток ґрунту, то разом з насінням плодових культур висівають маячні (гречку, ячмінь, овес—3 кг/га), які раніше сходять і позначають рядки, їх обережно виривають при першому проріджуванні сіянців.

3. Догляд за сіянцями

Після з'явлення сходів маячної культури або окремих сіянців проводять перше розпушування міжрядь на глибину 3—4 см. У фазі 1—3 листочків посіви проріджують, залишаючи відстані між ними 2—3 см. Через 15—20 днів проріджування повторюють. Відстані між рослинами в ряду повинні становити 5— 7см для зерняткових (300—500 тис/га) і 2—4- см для кісточкових (500— 800 тис/га) порід.

Основним способом проріджування є поки що ручний. Останнім часом застосовують і механізований (при першому проріджуванні). Для цього посіви боронують уперек рядків на глибину до 3 см при швидкості руху агрегату 7 км/год.

Сіянці деяких видів підщеп, зокрема яблуні, груші, сливи, аличі, терно-сливи, формують стрижневу малорозгалужену кореневу систему. Такі рослини погано приживаються, ростуть і плодоносять.

Щоб спричинити галуження коренів, їх підрізують, коли сіянці зерняткових порід мають 2—4 листочки (після першого проріджування), а кісточкових після з'явлення сходів. Корені підрізують на глибині 10—12 см спеціальним ножом чи скобою, прикріпленими до рами культиватора, у пасмурну погоду, а якщо в сонячну, то в другій половині дня. Цю роботу доручають найбільш висококваліфікованому механізатору.

Після підрізування посіви поливають. Кращим способом поливу є дощування, щоб ущільнити ґрунт біля рослин (у посушливу погоду полив обов'язковий і перед підрізуванням коренів). Після поливу проводять перше глибоке (на 12—14 см) розпутування міжрядь. Протягом вегетаційного періоду обробіток ґрунту проводять в міру його ущільнення і забур'янення використовуючи культиватори КРН-2,8МО, КРСШ-2,8А, УСМК-5,4, КОР-4,2. Для посилення росту рослини двічі підживлюють азотними добривами: одну половину норми (45—60 кг д. р.) вносять наприкінці травня, коли сіянці досягнуть висоти 6—7 см, а другу — через 15—20 днів (період інтенсивного росту сіянців). Ефективне також підживлення розбавленою у воді (в 6—8 раз) гноївкою з розрахунку 10—12 т/га. Кісточкові породи підживлюють здебільшого на малородючих ґрунтах.

Протягом вегетації ґрунт поливають, підтримують вологість 70—80 % НВ. Норми поливів збільшують у міру росту сіянців з 200—300 до 500—600 м³/га води. Для поливів використовують різні дощувальні установки або поливають по борознах, нарізаних у кожному міжрядді.

У шкільці сіянців необхідно боротися з шкідниками та хворобами, насамперед з попелицею та бурою плямистістю груші. До недавнього часу, щоб спричинити галуження кореневої системи, сіянці вирощували з пікіруванням. Перед висаджуванням у відкритий ґрунт вирощеної у парниках розсади у рослин відщипували (відрізали) кінчик корінця. Хоч вихід стандартних сіянців при такому способі досить високий, проте він вимагає великих затрат ручної праці і тому непридатний для промислових розсадників.

4. Викопування та сортування сіянців

На Поліссі і в Лісостепу сіянці викопують наприкінці жовтня, а на півдні республіки—не раніше першої половини листопада. Якщо листя на сіянцях на час викопування не опало, його ошмигують вручну (в рукавицях) або за 15—20 днів до викопування обприскують дефоліантами — речовинами, які спричиняють опадання листя. Як дефоліанти застосовують водні розчини хлорату магнію (0,2—0,4 %), хлорат-хлорид кальцію (0,1—0,15 %), ендотал (0,1%) та ін. Перед викопуванням сіянці бажано скосити на висоті 20—25 см косарками КС-2,1, КСХ-2,1, КФН-2,1. Сіянці викопують плугом ВПН-2 або викопувальпою скобою НВС-1,2, підрізуючи корені на глибині 20—25 см. Підкопані сіянці вибирають з ґрунту вручну і сортують на 2 товарних сорти.

Перерослі сіянці (товщиною понад 9 мм у зерняткових і понад 7 мм у кісточкових) використовують для зимового щеплення, а з тонкими стовбурцями висаджують у перешкілку для дорощування. Слаборозвинені, хворі, викривлені, підсохлі сіянці знищують. При правильній агротехніці вихід стандартних сіянців зерняткових порід залежно від схеми сівби становить 150—250 тис. а кісточкових—300—400 тис. з 1 га.

Після сортування сіянці зв'язують у пучки по 50—100 шт. і прикопують окремо залежно від виду і форм у канавки глибиною 30—35 см з нахилом на південь, засипаючи землею на 8—10 см вище кореневої шийки. Часто підщепи не зв'язують у пучки і прикопують, розміщуючи у канавці тонким шаром. Ґрунт навколо сіянців ущільнюють і поливають. Прикопані підщепи позначають табличками. Для захисту від мишей розкладають отруйні принади, обкопують ділянку канавою з прямими стінками глибиною і шириною 0,4—0,5 м. Канаву регулярно очищають від снігу.

Підщепи зберігають і в холодильниках — найчастіше для зимового щеплення. Зв'язані в пучки підщепи укладають в ящики або штабелі і пересипають вологою тирсою, піском чи мохом. Температуру в холодильнику

підтримують у межах мінус 2 — плюс 2 °С, відносну вологість повітря — 85-90%.

Контрольні питання

1. Підготовка ґрунту в шкільці сіянців.
 2. Строки і норми висіву насіння.
 3. Схеми і глибина висіву насіння зерняткових та кісточкових культур.
 4. Основні методи отримання сіянців з добре розгалуженою кореневою системою.
 5. Правила викопування та сортування саджанців.
-
-